Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. jaanuar 2020
(OR. en)

5031/20

LIMITE

CFSP/PESC 4
COPS 2
CLIMA 2
DEVGEN 1
ENV 3
ONU 1
RELEX 2

PUBLIC

MÄRKUS

Saatja:	Poliitika- ja julgeolekukomitee
Saaja:	Alaliste esindajate komitee
Teema:	Nõukogu järeldused kliimadiplomaatia kohta

Käesoleva dokumendi lisas esitatakse delegatsioonidele nõukogu järelduste eelnõu kliimadiplomaatia kohta.

LISA

Eelnõu: nõukogu järeldused kliimadiplomaatia kohta

1. Kliimamuutused on eksistentsiaalne oht inimkonnale ja bioloogilisele mitmekesisusele kõikides riikides ja piirkondades ning nõuavad viivitamatut kollektiivset reageerimist. Euroopa Liit täidab siinkohal juhtrolli ja oma kohustusi. Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta järeldustes kinnitati eesmärk saavutada kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega 2050. aastaks kliimaneutraalne EL. Võttes samuti arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruannet globaalse soojenemise kohta 1,5 C, esitas Euroopa Komisjon oma Euroopa rohelise kokkuleppe, milles esitatakse ettepanekud kogu majandust hõlmava ülemineku ja kestliku majanduskasvu strateegia kohta, millega püütakse olla nii õiglane kui ka kaasav ning mille eesmärk on tagada heaolu, kaitstes samal ajal meie planeeti. ELi juhtpositsioon on eeskujuna väga oluline, et suurendada ülemaailmseid ambitsioone tervikuna.

2. Viimased teaduslikud tõendid, sealhulgas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) aruanded näitavad, et vaatamata ülemaailmsetele jõupingutustele suureneb heitkoguste maht kogu maailmas jätkuvalt. Eriti murettekitav on järeldus, et Arktika soojeneb maailma keskmisest näitajast kaks korda kiiremini, ning sellel on tõsised ülemaailmsed tagajärjed. Hiljutised teated selle kohta, et Vahemere piirkond on üks peamisi kliimamuutuste mõjupiirkondasid, kus sademete hulk väheneb ja temperatuur tõuseb, on veel üks tõsine mureallikas, samuti Läänemere, Musta mere ja Põhjamere soojenemine keskmisest kiiremas tempos. Lõhe praeguste ülemaailmsete meetmete ja ambitsioonide ning Pariisi kokkuleppega seatud eesmärkide vahel kasvab. See lahknevus kajastub noorte juhitavas liikumises, millega kutsutakse üles võtma meetmeid, et teadusega sammu pidada. Nõukogu rõhutab, et 2020. aasta on ambitsioonide seisukohast otsustava tähtsusega. EL kutsub kõiki osapooli üles ajakohastama oma riiklikult kindlaksmääratud panuseid kooskõlas Pariisi kokkuleppega, suurendama nende panuste selgust, läbipaistvust ja mõistetavust ning esitama pikaajalised vähese heitega arengu strateegiad, järgides Pariisi kokkuleppe eesmärke ning kajastades suurimaid võimalikke ambitsioone, et reageerida kliimamuutustega tegelemise pakilisusele.

3. Seetõttu on äärmiselt oluline kiiresti tõhustada ülemaailmset reageerimist kliimaga seotud hädaolukorrale. Euroopa Liit on kindlalt otsustanud aidata suurendada ülemaailmseid ambitsioone ja kasutab kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid kliimaprobleemide lahendamiseks. Kiiresti tuleb suurendada väljaspool ELi tehtavaid jõupingutusi. Detsembris kokku tulnud Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni ja kõrget esindajat üles pöörama erilist tähelepanu kliimadiplomaatiale. See rahvusvaheline tegevus tugineb Euroopa Liidu enda suurtele ambitsioonidele kõigis asjaomastes sektorites ning on 2020. aastal Euroopa diplomaatia peamine prioriteet.

4. Tõhus ja püsiv rahvusvaheline koostöö on otsustava tähtsusega, et kliimamuutustega edukalt tegeleda. Pariisi kokkulepe on endiselt asendamatu mitmepoolne kliimameetmete raamistik. Siiski näitavad ka Madridis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 25. istungjärgu (COP25) tulemused, et riigid, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kodanikuühiskond ja erasektor, sealhulgas finantsasutused, peavad kiiresti rohkem tegutsema.

5. Euroopa Liit peab kutsuma kolmandaid riike üles suurendama oma jõupingutusi Euroopa Liiduga paralleelselt. Euroopa Liit suurendab oma toetust asjaomastele osalistele riiklikult kindlaks määratud panuste läbivaatamisel ja rakendamisel, sealhulgas kõnealuste panuste alase partnerluse kaudu, ning ambitsioonikate pikaajaliste strateegiate väljatöötamisel, sealhulgas enne COP26 toimumist Glasgows, et saavutada võimalikult kõrged ambitsioonid. Euroopa Liit tegutseb jätkuvalt konstruktiivse, kuid samas ka kindla partnerina. Ohutut ja kestlikku vähese kasvuhoonegaaside heitega ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelist arengut toetavad kõik meie välispoliitika vahendid, sealhulgas jätkusuutlikud rahastamisvahendid ja kaubanduspoliitika. Tuletades meelde vajadust saavutada kliimaneutraalsus viisil, mis säilitab ELi konkurentsivõime, sealhulgas töötades välja tõhusad meetmed, et võidelda kasvuhoonegaaside heite ülekandumise vastu kooskõlas WTO nõuetega, võtab nõukogu teadmiseks komisjoni kavatsuse esitada ettepanek süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kohta, mis puudutab CO_2-mahukaid sektoreid. Nõukogu tuletab meelde, et ELi lepingud kolmandate riikide ja piirkondadega pakuvad samuti võimalusi dialoogiks ja koostööks partnerriikidega kliima ja keskkonna küsimustes. Kolmandates riikides asuvad rajatised peavad järgima kõrgeimaid rahvusvahelisi keskkonna- ja ohutusstandardeid.

6. Nõukogu tuletab meelde, et EL ja selle liikmesriigid on jätkuvalt pühendunud sellele, et suurendada kliimamuutustega seotud rahvusvahelise rahastamise mobiliseerimist. See on osa arenenud riikide kollektiivsest eesmärgist mobiliseerida mitmesugustest allikatest, vahenditest ja kanalitest 2020. aastaks ja kuni 2025. aastani ühiselt 100 miljardit USA dollarit aastas kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise eesmärkide saavutamiseks arengumaades, võttes arvesse olulisi leevendusmeetmeid ja rakendamise läbipaistvust, ning toonitab vajadust suurema hulga panustajate osalemise järele. Nõukogu peab lisaks sellele tervitatavaks teisi riikliku ja rahvusvahelise tasandi algatusi seoses kestliku rahastamise ja kliimaneutraalsusega, nagu hiljuti käivitatud rahandusministrite kliimameetmete koalitsioon ja kestliku rahastuse rahvusvaheline platvorm.

7. Samal ajal tugevdavad komisjon, kõrge esindaja ja liikmesriigid kliimameetmete valdkonnas kahepoolset koostööd partnerriikide ja piirkondlike organisatsioonidega. Teeme esmajärjekorras koostööd ELi mittekuuluvate G20 riikidega, kelle arvele langeb kolm neljandikku ülemaailmsetest kasvuhoonegaaside heitkogustest, samuti kliimamuutustest eriti mõjutatud kõige haavatavamate riikidega, sealhulgas vähim arenenud riikidega ja väikeste arenevate saareriikidega, et kohaneda kliimamuutuste uue reaalsusega ja tugevdada nende negatiivsetele mõjudele vastupanemise võimet ning edendada kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Sellega seoses jätkab EL inimõiguste ning soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise toetamist, edendamist ja kaitsmist.

8. Nõukogu rõhutab, kui oluline on kolmandate riikidega tehtavas koostöös rakendada kohandatud lähenemisviise, võttes arvesse vajadust õiglase ja sotsiaalselt tasakaalustatud ülemineku kui kliimameetmete võimaldaja järele. See tähendab, et innustatakse teisi võtma konkreetseid meetmeid, mis põhinevad põhjalikul analüüsil selle kohta, kus on tulemusi võimalik saavutada, ning näitavad keskkonnaalast ja majanduslikku kasu ning ülemaailmset hüve temperatuuri tõusu peatamisel. Tegevus kliimameetmete kiirendatud võtmiseks partnerriikides nii leevendus- kui ka kohanemismeetmete kaudu hõlmab kõiki majandussektoreid, nagu ka ELis, mistõttu on vaja tugevdada olemasolevaid kahepoolseid dialooge ja tehnilist koostööd. Liikmesriigid, kes on ELi mittekuuluvate G20 riikidega vastu võtnud kliima- ja energiaprogrammid, jagavad kogemusi oma kahepoolse koostöö kohta, et tagada sidus ja tõhus ELi kliimadiplomaatia, mis võiks hõlmata ka jõupingutusi raadamise vastu võitlemiseks, veevarude integreeritud majandamise edendamiseks ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks. Uurida tuleks ka poliitikakujundajate, kodanikuühiskonna ja ettevõtjate innovaatilist kaasamist tihedas kooskõlas olemasolevate raamistikega.

9. ELi ja Hiina tippkohtumine Pekingis ja juhtide kohtumine Leipzigis, ELi ja Jaapani tippkohtumine, ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumine, ELi ja India tippkohtumine ning muud olulised rahvusvahelised sündmused 2020. aastal, nagu ÜRO ookeanikonverents Lissabonis ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 15 konverents Kunmingis, pakuvad häid võimalusi kliima- ja keskkonnaalaste liitude ja meetmete tugevdamiseks aastal, mis on kriitiline kliimat, ookeane ja bioloogilist mitmekesisust käsitlevate rahvusvaheliste arutelude seisukohast. Komisjon, kõrge esindaja ja liikmesriigid pööravad suuremat tähelepanu ka ELi lõunanaabruses asuvate lähinaabrite, idapartnerluse riikide ja Lääne-Balkani piirkonna jõupingutuste toetamisele, eelkõige nende piirkondade ja sektorite toetamisele, mida üleminek kõige rohkem mõjutab.

10. Euroopa Liit on täiesti teadlik sellest, et kliimamuutused suurendavad ohtu rahvusvahelisele stabiilsusele ja julgeolekule, mõjutades eelkõige kõige ebakindlamas ja haavatavamas olukorras olevaid inimesi, suurendades keskkonnasurvet ja katastroofiohtu, aidates kaasa elatusvahendite kaotusele ja sundides inimesi ümber asuma. Kõrge esindaja, komisjon ja liikmesriigid võtavad meie strateegilises koostöös partnerriikidega jätkuvalt arvesse kliima- ja keskkonnategureid ja -riske, sealhulgas veega seotud riske, ning töötavad selliste ennetusmeetmetega nagu varajase hoiatamise süsteemid. Nõukogu innustab jätkuvalt ÜRO Julgeolekunõukogu ja ÜRO süsteemi rajama ÜRO Julgeolekunõukogu tarbeks kliimaga seotud julgeolekuohtude terviklikku teabebaasi, et integreerida kliima- ja keskkonnaalased lühi- ja pikaajalised ohutegurid täielikult rahu- ja julgeolekuohtude hinnangutesse ja haldamisse riigi, piirkonna ja rahvusvahelisel tasandil ning lähtuda terve ÜRO süsteemi eksperditeadmistest, et reageerida nendele ohtudele operatiivselt ja tugevdada ÜRO kohapealseid missioone.

11. Nõukogu tuletab meelde oma 17. juuni 2019. aasta järeldusi julgeoleku ja kaitse kohta, milles tunnistatakse keskkonnaküsimuste ja kliimamuutuste olulisust ÜJKP missioonide ja operatsioonide jaoks, sealhulgas nende mõju sõjaliste võimete plaanimisele ja arendamisele seoses kliima ja julgeoleku vahelise seosega. Nõukogu kutsub üles seda tööd jätkama ja tihendama koostööd erinevate osalejate vahel, ilma et see piiraks ELi sõltumatust otsuste tegemisel.

12. Järelmeetmena Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019 järeldustele kutsub nõukogu kõrget esindajat, komisjoni ja liikmesriike üles töötama ühiselt ja kiiresti selle nimel, et luua 2020. aasta juuniks kliimadiplomaatiat käsitlev strateegiline lähenemisviis, milles määratakse kindlaks konkreetsed ja operatiivsed edasised sammud käesolevates nõukogu järeldustes seatud eesmärkide saavutamiseks. Seda ülesannet toetab ELi rohelise diplomaatia võrgustik, tagades täieliku koostoime ELi energiadiplomaatiaga ning koondades kolmandates riikides asuvate Euroopa Liidu delegatsioonide ja liikmesriikide saatkondade ühendatud ressursid. Nõukogu pöördub selle teema juurde tagasi 2020. aastal Glasgows toimuva ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 26. istungjärgu eel.